Anul al 54-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 222 Sâmbătă 14 August 1937
P IIII
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIB. „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Moralizarea administraţiei

Serviciul statistic al ministerului de finanţe vesteşte, iar oficiosul guvernamental jubilează, că mersul încasărilor statului pe primele 4 luni ale exerciţiului bugetar în curs a permis un spor de un miliard faţă de aceeaşi perioadă din anul trecut şi că numai pe luna Iulie a. c. sporul încasărilor a fost de 400 milioane, faţă de totalul încasărilor realizate în Iulie 1936.

Rezultatul atât de satisfăcător al încasărilor statului, pe o perioadă recunoscută în genere ca cea mai slabă a anului, ea coincidând cu perioada celor mai active investiţiuni în muncile câmpului, a îndreptăţit forurile financiare oficiale să întrevadă perspectiva încheierii acestui an bugetar cu un excedent probabil de 3 miliarde.

Nu discutăm cifra, după cum nu tăgăduim buna ţinută a încasărilor de până acum, mulţumindu-ne să ne bucurăm din tot sufletul, că tezaurul public a fost scos, în fine, din ananghiea în care se afla până mai anii trecuţi, când statul era pus în situaţia de a trage chiulul furnisorilor şi de a plăti drepturile arierate cuvenite funcţionarilor şi pensionarilor cu bonuri de impozite.

Ceeace vrem să scoatem în evidenţă, în legătură cu această reală îmbunătăţire a finanţelor publice, este tocmai o serie de îndatoriri morale şi dacă vreţi: de onoare, ce revin statului, ca urmare firească a stării lui financiare prospere de astăzi.

E vorba de grija de a pregăti funcţionarului public condiţiuni mai bune de salarizare, asigurând lui şi familiei o existenţă demnă, iar serviciilor statului un nivel superior de moralitate şi de integritate, care, din nefericire, astăzi este foarte scăzut.

Şi cum o îmbunătăţire a salarizării trebuie să fie precedată de reorganizarea serviciilor publice, având ca punct de plecare faimoasa necesitate a simplificării aparatului de stat, care a rămas tot în faza proiectelor şi a lucrărilor preliminare, ar fi de dorit ca de acum să se facă toate sforţările cu putinţă ca această vastă lucrare să fie definitiv pusă la punct, odată cu întocmirea noului buget, tocmai în scopul de a fi tradusă în fapt odată cu punerea acestuia în execuţie.

In chipul acesta, în cadrul nouei organizări a serviciilor publice vom avea şi un personal de stat retribuit în condiţiuni, care să însemne pentru el un spor de sarcini, de conştiinciozitate şi răspundere, iar pentru stat dreptul de a-i pretinde un randament de muncă corespunzător şi mai ales o ţinută morală şi profesională, care să nu mai lase nimic de dorit.

Se vor anticipa desigur încă de acum numeroase planuri şi proiecte pentru angajarea excedentelor, scontate bugetului în curs.

Nimeni nu contestă că nu e domeniu de interes public, în care nevoia investiţiunilor, a înzestrărilor, a plusurilor în chelt. eli să nu fie simţită.

Să nu se uite însă, că cel puţin tot atât de importantă şi de poruncitoare este din punct de vedere al interesului general al ţării asigurarea unei conduceri demne de existenţă corpului funcţionăresc, fără de care nu vom putea aspira niciodată să mai obţinem moralizarea administraţiei noastre publice.

Cu salarii mult inferioare chiar şi minimului celui mai scăzut, nu se poate pretinde funcţionarului să nu se lase ispitit de ocazia câştigului ilicit, când acasă îl aşteaptă guri ce trebuesc săturate şi nevoi ce nu-i îngădue păsuire. Cu astfel de salarii, conductorul de tren va fi ori când ispitit să facă din pasagerii drumului de fer proprii săi clienţi, ca în cazurile denunţate zilele acestea la trenurile dela frontiera româno-polonă, cu asemenea salarii nu se poate cere nici agentului fiscal să nu împartă cu contribuabilul drepturile ce se cuvin statului.

Această situaţie nu mai trebue să se perpetueze. E în joc obrazul nostru, al tuturor şi mai presus de toate: obrazul ţării. Orice sacrificii nu vor fi prea grele, pentru a spăla administraţia publică românească de pata ce i se atribue.

Desnaţionalizarea proprietăţii urbane

—oxo—

Am semnalat în repetate rânduri — cu îngrijorarea legitimă pe care o inspiră — ritmul rapid în care înaintează, la noi, procesul de desnaţionalizare a proprietăţii urbane. In două articole mai de curând apărute aci, unul intitulat **„Proprietatea şi naţionalitatea"** şi altul **„Dreptul la cămin"**, încercam să deschidem ochii guvernanţilor asupra primejdiilor legate de această desnaţionalizare, afirmând, în încheiere, imperioasa datorie de a se stăvili această primejdie, dacă nu prin măsuri directe de popreală a dreptului străinilor de-a achiziţiona imobile urbane, ceeace ar fi anticonstituţional, cel puţin printr'o largă politică de sprijinire a elementului românesc, în scopul de a-i transforma în realitate dreptul la cămin în propria lui ţară.

Tema noastră a deşteptat vii ecouri, mai ales în rândurile cititorilor din nouile provincii, pentru cari problema este cu deosebire vitală.

Din corespondenţele primite, desprindem una a d-lui ing. Sabin Papp din Mediaş, care şi cu alte prilejuri ne-a împărtăşit gândurile sale de bun român în această chestiune.

D-sa ne semnalează întâi care au fost primele urmări ale retragerii avantagiilor ce s'au acordat un timp oarecare, cu titlu de încurajare, nouilor construcţii:

„Până în anul 1936 — ne scrie d-sa — *s'au construit în Mediaş câte 10—15 case româneşti. In 1936, de îndată ce s'a auzit de retragerea avantagiilor şi impunerea nouilor construcţii cu cota de 25.5% asupra valorii locative, adică, cu acelaş impozit caşi clădirile vechi, nu s'au mai ridicat în oraşul nostru decât două clădiri de către proprietari români, iar anul în curs nu se mai ridică nicio casă românească. Şi aceasta este situaţia şi în celelalte oraşe din Ardeal".*

Prin urmare, ca în toate problemele capitale, în care guvernanţii noştri trec sistematic cu vederea tocmai interesele naţiunii dominante, tot astfel şi în chestiunea proprietăţii clădite, ei au dovedit o miopie şi o lipsă de interes românesc, condamnabile. Nu numai că n'au făcut nimic ca să asigure elementului băştinaş o cât mai largă participare la stăpânirea acestei proprietăţi, dar i-au retras şi puţinele înlesniri pe care le dobândise.

Dreptul la cămin trebuia să fie deviza generalizată măcar în rândurile funcţionarilor publici, ale micilor negustori şi meseriaşi români şi chiar a lucrătorilor. Nu s'a urmat această deviză şi acum, chiar în centrele unde s'au acordat la preţuri mai convenabile loturi de casă unor categorii de români, lipsa de credite şi retragerea avantagiilor fiscale fac pe proprietarii de asemenea loturi să stea cu ele în spinare, în neputinţă de a-şi ridica un cât de modest cămin în care să-şi adăpostească familia, spre a nu mai fi la discreţie proprietarului minoritar sau străin.

Ba, mulţi din deţinătorii români de loturi, ispitiţi de preţurile ce li se oferă, le înstrăinează, iar cumpărătorii preferaţi sunt tot străinii şi minoritarii, singurii cari pot plăti şi cari pot construi astăzi în dulcea ţară românească.

In treacăt adăugăm că ar fi foarte interesant de instituit o statistică, din care să se vadă câte din loturile de improprietărire din parcurile şi parcelările creiate după război în zona oraşelor, mai aparţin improprietăriţilor români, pentru cari au fost destinate, şi câte din ele au trecut în mâna străinilor şi minoritarilor.

Pentru moment, e bine să reţinem şi următoarea constatare din scrisoarea d-lui ing. Sabin Papp:

„In timp ce în 1937 niciun român nu s'a mai încumetat să-şi clădească o căsuţă la Mediaş, saşii au început anul acesta zidirea a 11 case".

Şi mai interesantă este însă, explicaţia: saşii din Mediaş au o societate edilitară, constituită pe baze cooperatiste, care finanţează lucrările de construcţie, cu obli-

(Continuare în pag. 2-a)

Pustiirile războiului civil in Spania

Ruinele unui sat pe şoseaua Bilbao-Santander

CREDIT AGRICOL

—oxo—

Nevoia unui credit de stat pentru agricultură s'a resimţit foarte mult în ultimul timp, din cauza efectelor legii conversiunii. Agricultorii au scăpat de executare pentru plata datoriilor contractate cu uşurinţă în vremea inflaţiei monetare, prin efectul legii conversiunii datoriilor, dar au rămas cu pământurile afectate ca garanţie pentru plata ratelor de conversiune şi mai ales au rămas cu ponosul că sunt răi debitori. Particularii cari au numerar de plasat preferă să cumpere rentă de stat care aduce cel puţin 10%, fără bătae de cap, de cât să împrumute un agricultor cu dobândă de 18 sau 20 la sută şi să nu fie sigur nici de capete, nici de dobânzi. Chiar şi băncile care înainte vreme lucrau mai mult cu agricultorii, astăzi se feresc de ei şi caută plasament sigur şi uşor lichidabil, cu gaj comercial de mărfuri sau de documente şi efecte. Infiinţarea unui credit agricol, ca cel creat prin legea din 1 Martie anul acesta, era deci o completare necesară a legii de conversiune a datoriilor agricole.

Noua instituţiune numită „Institut Naţional de Credit Agricol" e destinată să ajute proprietatea mică şi cea mijlocie până la 50 ha. Intrebarea ce se pune acum este dacă această nouă instituţie va putea în adevăr ajuta agricultura, acordând credite micilor proprietari ţărani? Legea şi statutele Institutului naţional de credit agricol nu îngădue operaţiuni directe cu debitorii, ci numai prin intermediarul unor instituţiuni presupuse a avea mai dinainte legături directe cu clientela rurală şi în special cu ţăranii. Organizarea cooperativă va fi deci principalul client al nouei instituţii. Se poate chiar spune că Institutul naţional de credit agricol nu este de cât produsul tristei experienţe pe care Statul şi Banca Naţională au făcut-o cu finanţarea mişcării cooperative. Fondurile Statului şi ale Băncii Naţionale, înainte de a trece în mâinile organizărilor cooperative, vor fi supuse pe viitor aprecierii noului credit, din punctul de vedere al garanţiilor oferite şi al utilităţii plasamentului. Creditul agricol este deci, de fapt, o tutelă deghizată a cooperaţiei de credit, care la noi se face cu banii Statului şi ai Băncii Naţionale. După ce am pus noua instituţie în adevăratul ei cadru, trebue să ne întrebăm dacă ceia ce lipsea cooperaţiei de credit, pentru a deveni un instrument de progres agricol ţărănesc, era numai un control şi o îndrumare superioare celor pe care le îndeplinesc organele actuale ale cooperaţiei? E iluzia eternă a oamenilor politici, cari n'au timp să studieze realităţile noastre naţionale şi dacă nu găsesc un model străin de imitat, crează biurouri noui şi pun în spinarea statului noui sarcini. Cooperaţia toată este la noi o mişcare artificială întreţinută de Stat. Dar dacă unele ramuri cooperative au dat oarecari rezultate cari îndreptăţesc sacrificiile Statului, apoi cooperaţia de credit n'a justificat cu nimic sacrificiile ce s'au făcut pentru ea.

Ar fi însă cu totul nedrept să se atribue insuccesul cooperaţiei de credit la noi, lipsei de capacitate a conducătorilor cooperaţiei din trecut sau a celor de astăzi.

Cauza insuccesului nu stă sus la conducerea mişcării cooperative, ci jos la elementul pe care cooperaţia de Stat se încearcă să-l ridice prin credit. Ţăranul nostru nu este un element care să se încadreze în economia modernă de producţie prin credit şi pentru schimb. Ţăranii noştri aparţin încă sufleteşte civilizaţiei patriarhale, în care producţia se face pentru satisfacerea nevoilor proprii şi numai prisoasele se vând. Ei se adresează şi astăzi cooperativei pentru credit, întocmai cum se adresau odinioară proprietarului sau arendaşului, la cazuri cari cer o cheltuială excepţională cum ar fi de pildă o moarte în familie sau pierderea unei vite sau măritişul unei fete. Numai cumpărătoarea de pământ ar intra în prevederile legii noului credit. Pentru pământ ţăranul se împrumută şi se angajează până peste cap. Lăcomia lui de pământ face însă ca acest fel de credit să nu se poată administra serios, cu toate precauţiunile impuse de calculul rentabilităţii şi deci de solvabilitatea debitorului. Cooperaţia de credit a fost compromisă tocmai de acest fel de afaceri. Preţul exagerat pe care îl oferă ţăranul pentru pământ, numai să-l aibă lângă bătătura lui, a găsit totdeauna sprijinul oamenilor politici locali şi chiar a miniştrilor în funcţiune, pe lângă organele de conducere ale centralelor cooperative, cari administrează fondurile avansate de Stat sau de Banca Naţională. Cumpărarea de pământ, în loc de a fi o operaţie pur economică pe care Statul o încurajează prin credit, a fost o operaţie politică sub regimul cooperaţiei necontrolate şi va fi pe viitor sub regimul controlului exercitat de Institutul naţional de credit agricol. Imprumuturi pe termen scurt pentru „producţie şi exploatare" sau pe termen mijlociu pentru „înzestrarea cu inventar viu sau mort" nu vor putea face de cât ţăranii chiaburi cari au mai mult de zece ha. Pentru a da creditului un rol important în regenerarea vieţii şi a economiei satelor noastre trebue să începem prin a creia în mediul rural condiţiile pe cari le cere creditul spre a fi în adevăr de folos. Creditul dacă nu e bine şi raţional întrebuinţat în producţie, distruge în loc să creeze avuţie nouă. Problema mare pe care creditul este chemat s'o rezolve la sate este să readucă la producţie sistematică peste 60% din suprafaţa arabilă a ţării şi să dea întrebuinţare utilă la peste 80% din populaţia validă a satelor.

A. CORTEANU

Principii Baudoin, Albert şi principesa Iosephine-Charlotte ai Belgiei, cari îşi vor petrece vacanţa la bunicii lor în Suedia.

—oxo●oxo—

Internarea fostului ministru bulgar Ghicef

Sofia, 11 (Telor). — *In şedinţa de azi a consiliului de miniştri, ministrul de interne a raportat guvernului asupra internării fostului ministru Dimitrie Ghicef, preşedintele fostului partid agrar. D. Ghicef a fost internat de către guvernul bulgar pe un termen de şase luni, pe baza legii împotriva reinfiinţării fostelor partide politice, pentru activitate în contra siguranţei statului.*

Credinţa strămoşească

Ratificarea concordatului încheiat cu Vaticanul, a provocat în Iugoslavia o agitaţie care durează de câteva săptămâni.

Precum se ştie, biserica dominantă, ortodoxă, s'a opus cu hotărîre ratificării concordatului, susţinând că printr'insul i se ştirbesc drepturi de mult consacrate. Şi guvernul n'a izbutit să obţină în Camera sa, decât 167 voturi pentru ratificare. în timp ce 128 de glasuri au luat parte bisericii.

Biserica ortodoxă, care a avut un rol ce nu poate fi uitat sau neglijat, în desvoltarea statului vecin — ca şi la noi. de altfel — a mers şi mai departe. Adunarea episcopilor din Sfântul Sinod a hotărît trimiterea în judecata tribunalelor eclasiastice a nouă membri ai guvernului, în frunte cu primul ministru şi a numeroşi deputaţi ortodoxi, în frunte cu preşedintele Camerei.

Până ce tribunalul eclasiastic va pronunţa sentinţa, aceştia vor fi lipsiţi de toate drepturile şi onorurile de cari se bucură în calitate de fii ai bisericii ortodoxe.

Iată până unde a mers acolo autoritatea bisericii dominante, convinsă de rostul ei şi de menirea pe care biserica strămoşească o are în desvoltarea şi consolidarea statului. Iar poporul iugoslav ortodox, prin mari manifestaţii, a urmat-o pe această cale şi chiar croaţii catolici au ţinut să declare că nu se solidarizează cu concordatul.

Nu discutăm problema sub raportul ei particular, intern, iugoslav. Dar dintr'insa se desprind învăţăminte şi pentru alţii.

Biserica ortodoxă a avut şi la noi, un rol considerabil în păstrarea fiinţei şi unităţii neamului românesc. Au fost chiar, vremuri, când numai într'insa găsiam sprijin, numai ea ne dădea puterea să rezistăm în faţa puhoaielor duşmane. S'ar cădea de aceea, ca o recunaştere a meritelor sale din trecut şi a rosturilor ei viitoare pentru unitatea şi întărirea spirituală a acestui neam, să i se acorde un sprijin şi o atenţie specială.

Şi nu s'a făcut tocmai aşa. Pornindu-se dela ideea libertăţii cultului şi a toleranţei religioase, s'a dat mână liberă feluritelor secte, unele înfiinţate de oameni limitaţi, în puţinătatea lor de înţelegere, iar altele — şi acesta e un lucru foarte grav, care n'a fost încă îndeajuns de înţeles — infiltrate la noi cu sprijin străin, pentru a aţâţa spiritele şi a semăna zâzanie între cei credinţi, pentru ca apoi să apară speculanţii şi pescuitorii în apa pe care tot ei au turburat-o.

Astfel se face că avem atâtea secte cari lucrează nestânjenite de nimeni: baptişti, adventişti, unitarieni, inochentişti, stilişti, ş. a. De cele mai multe ori, ele recurg la o propagandă deşănţată pentru atragerea credincioşilor, lucru pe care biserica noastră, în demnitatea ei, în nici un caz nu şi-l poate permite.

Legăturile, pe cari aceste secte le au cu ţări şi interese străine, sunt invederate de vizitele pe cari reprezentanţi de-ai lor din străinătate le fac la noi. Şi, primiţi în ţara noastră ospitalieră, se pun aici în legătură cu elemente subversive, cu acea anumită presă care speculează tot ce ne poate diviza şi tot ce poate fi împotriva noastră. Nu mai departe decât zilele trecute neau vizitat o serie de „misionari", sau mai bine zis agitatori baptişti de diferite neamuri, cari au ţinut un congres în Capitală. Unul dintre ei, un anume domn Rushbrooke, un cunoscut agitator împotriva României, a făcut chiar declaraţii, unui ziar din Sărindar.

I-am lăsat şi pe aceştia, ca pe atâţia alţii, să-şi facă interesele şi să semene sămânţa disoluţiei.

Exemplul pe care-l dă acum poporul ortodox vecin, care înţelege să-şi apere cu toată energia şi prin toate măsurile cu putinţă, biserica neamului, ar trebui să găsească ecou şi la noi. Să se dea bisericii dominante, bisericii strămoşilor noştri, toată autoritatea la care are dreptul. Să i se dea tot sprijinul pentru stăvilirea propagandei şi agitaţiilor sectare, cari sunt dăunătoare neamului.

Este bine ca însuş guvernul ţării să înţeleagă acest lucru şi să ia măsurile ce se impun. Căci şi altfel, credinţa strămoşească tot va găsi vigoarea unei reacţiuni. Dar s'ar putea ca atunci să fie prea energică.

—xox●xox—

Explozie în portul Istanbul

PATRU MORŢI ŞI ŞASE RANIŢI

Istanbul, 11 (Telor). — **Astăseară, s'a întâmplat un grav accident în portul dela Istanbul. O mică corabie turcească, a descărcat la o dană încărcătura sa, constând din benzină, când la un moment dat, a intervenit, din cauze încă necunoscute, o gravă explozie. Patru lucrători au fost omoriţi, alţi şase grav răniţi.**

Alte pagube produse de cutremurul din China

Staţiunea germană de misionari dela Tsaociaufu, complet distruse

Berlin, 11 (Rador).— Se anunţă că staţiunea germană de misionari dela Tsaociaufu (China de Nord) a fost în întregime nimicită de un cutremur care a sguduit întreaga zonă cuprinsă între Nanking şi Tsientsin.

Şcoala, seminarul, casele misionarilor şi o treime din casele locuitorilor localităţii Tsaociaufu au fost distruse.

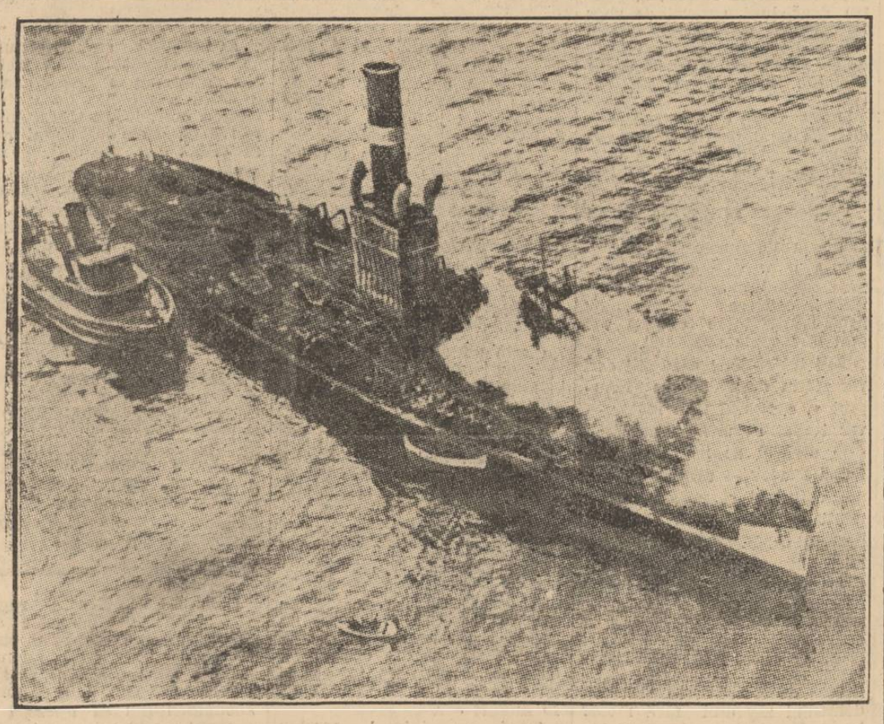

Vaporul „City of Baltimore" în flăcări, aproape de coasta americană.

SCRISORI DIN LONDRA

IN JURUL VIITORULUI ACORD ANGLO-ITALIAN

de AUGUR

Londra, August

Cu toate că în luna August odihna e socotită în Anglia ca o datorie, o nelinişte adâncă începe să cuprindă spiritele în cercurile intelectuale ale stângei. Un comentator al politicii externe, ale cărui articole, publicate într'un ziar popular cu tendinţe foarte radicale îşi au greutatea lor, ne-a făcut în privinţa aceasta mărturisiri semnificative.

Despre ce este vorba? Schimbul de mesagii dintre d-nii Neville Chamberlain şi Mussolini a avut ca rezultat pozitiv că pe la jumătatea lui Septembrie vor începe la Roma convorbiri anglo-italiene. Cei doi şefi s'au pus de acord ca să dea acestor tratative mare amploare spre a se rezolva în măsura posibilului chestiunile pendinte dintre Marea Britanie şi Italia.

Dar înainte de aceasta, vom avea la Geneva adunarea anuală a Ligii Naţiunilor, şi e sigur că hotărîrile luate cu acest prilej sunt menite s'aibe o importantă înrâurire asupra convorbirilor de la Roma. Nu-i un secret pentru nimeni că de astă dată Italia aşteaptă dela Geneva, nu recunoaşterea juridică a cuceririi Etiopiei, dar cel puţin mărturisirea că Haile Selassie nu mai reprezintă nici un stat şi nu poate trimite deci delegaţi la adunările internaţionale dela Geneva.

In cercurile de stânga s'a răspândit însă convingerea că partida împotriva Italiei a fost din nou perdută. E vorba să se găsească un mijloc de a schimba tactica fără a se schimba înfăţişarea şi conducătorii, cari au făcut totul ca să aţâţe indignarea publică împotriva lui Mussolini, sunt acum în căutarea unei căi lăturalnice spre a-i readuce pe un drum diferit de acela pe care l-au urmat de vre-o doi ani. Dar căutarea aceasta a sporit, de când conducătorii au descoperit că d. Chamberlain e hotărît să împedice ca obstacolele protocolare să mai întârzie înţelegerea între Roma şi Londra.

Nu suntem siguri că aceşti intelectuali de stânga vor putea fi cruţaţi de afrontul unei capitulări publice. Şi aceasta din propria lor vină. N'au năsocit ei ei înşişi un procedeu, menit după ei să îndepărteze la infinit momentul lichidării? In urma sfaturilor adunării extraordinare din luna Mai trecut, delegaţii lui Haile Selassie nu s'au înfăţişat. Lipsind, chestiunea admiterii lor n'a trebuit relevată. Delegatul Poloniei a făcut o sforţare curagioasă spre a ridica chestiunea de principiu, dar n'a fost susţinut pe faţă de nimeni şi cazul se va discuta tocmai în Septembrie. Dacă de astă dată delegaţii lui Haile Selassie se prezintă, mandatul lor va fi desigur considerat insuficient şi nu vor fi admişi la şedinţă. Dar dacă se vor abţine şi de astă dată, după metoda iscusită propusă de partizanii lor, chestiunea de principiu va trebui pusă inevitabil. Atunci se va vedea că Polonia nu va mai fi izolată în iniţiativa ei de a invita Liga Naţiunilor să se pronunţe odată pentru totdeauna în privinţa chestiunii de fond. Odată

(Continuare in pag. 2-a)